

Wyrok z dnia 11 września 2001 r.

I PKN 630/00

W sprawie o przywrócenie do pracy, w której pozwanymi byli dotychczasowy i nowy pracodawca, oddalenie roszczenia w stosunku do dotychczasowego pracodawcy i niezaskarżenie tego orzeczenia przez pracownika, nie pozbawia go możliwości żądania przywrócenia do pracy u nowego pracodawcy, gdy skutek wypowiedzenia umowy o pracę nastąpił po przejęciu zakładu pracy.

Przewodniczący SSN Zbigniew Myszk, Sędziowie SN: Jadwiga Skibińska-Adamowicz (sprawozdawca), Barbara Wagner.

Sąd Najwyższy, po rozpoznaniu w dniu 11 września 2001 r. sprawy z powództwa Zofii B. przeciwko 1) Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w G., 2) Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. o przywrócenie do pracy, na skutek kasacji powódki od wyroku Sądu Okręgowego-Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie z dnia 11 maja 2000 r. [...]

u c h y l i ł zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi Okręgowemu-Sądowi Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

U z a s a d n i e

Powódka Zofia B. w pozwie przeciwko Samodzielnemu Publicznemu Zakładowi Opieki Zdrowotnej w G. wniosła o uznanie za bezskuteczne wypowiedzenia umowy o pracę dokonanego na podstawie art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy, ze skutkiem na dzień 30 września 1999 r.

W toku postępowania powódka wniosła o wezwanie do udziału w sprawie Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. na tej

podstawie, że Zakład ten przejął część zakładu pracy, w którym była dotychczas zatrudniona, tj. Poradnię Reumatologiczną.

Postanowieniem z dnia 23 grudnia 1999 r. Sąd Rejonowy wezwał do udziału w sprawie w charakterze pozwanego Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G., następnie przeprowadził postępowanie dowodowe i w wyroku z dnia 18 stycznia 2000 r. ustalił, że powódka Zofia B. pozostaje w stosunku pracy z Samodzielnym Publicznym Zakładem Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. (pkt I sentencji wyroku), oddalił powództwo w stosunku do Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w G. (pkt II sentencji wyroku) i zasądził od pozwanego wymienionego w punkcie I na rzecz powódki zwrot kosztów zastępstwa procesowego (punkt III sentencji wyroku).

Sąd pierwszej instancji ustalił, że powódka była zatrudniona w charakterze lekarza w Zakładzie Opieki Zdrowotnej w G. od 1970 r. Zakład ten przekształcił się od dnia 1 stycznia 1999 r. w Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej. Z jego struktur na podstawie uchwały Rady Miasta G. [...] z dnia 28 stycznia 1999 r. został utworzony Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G., którego zadaniem jest udzielanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej dla mieszkańców G. Uchwała ta została uzupełniona uchwałą [...] z dnia 9 września 1999 r. przez dodanie § 4a stwierdzającego, że pracownicy zatrudnieni w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Opieki Zdrowotnej w G. - w przychodniach podstawowej opieki zdrowotnej, w liczbie 147, stają się z mocy art. 23¹ KP pracownikami Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G., a także przez dodanie § 4b, w którym Rada Miasta wyraziła wolę przejęcia uprawnień organu założycielskiego między innymi dla Przychodni Miejskiej Nr 1 w G. W uchwale [...] z dnia 9 września 1999 r. Rada Powiatu G. postanowiła przekazać Miastu G. w nieodpłatne użytkowanie między innymi nieruchomości zabudowaną budynkiem Przychodni Miejskiej Nr 1 w G., a także majątek ruchomy znajdujący się dotychczas w posiadaniu tej Przychodni, ponadto przejąć przez Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. pracowników zatrudnionych dotąd w przychodniach, „z uwzględnieniem zapisów umowy pomiędzy” tym Zakładem „a Gminą Miejską G.”.

Sąd Rejonowy ustalił także, iż w dniu 28 października 1999 r. została zawarta umowa między Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w G. a Gminą Miejską w G., w której § 1 strony ustaliły, że Miasto G., jako organ założyciel-

ski Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej, gwarantuje zatrudnienie 138 osobom spośród pracowników zatrudnionych aktualnie w przychodniach miejskich. Pismem z dnia 16 września 1999 r. pozwany Samodzielny Publiczny Zakład Opieki Zdrowotnej wypowiedział powódce umowę o pracę z zachowaniem trzymiesięcznego okresu wypowiedzenia, podając jako przyczynę konieczność zmniejszenia zatrudnienia spowodowaną trudną sytuacją ekonomiczno-finansową oraz brakiem możliwości zapewnienia powódce pracy (art. 1 ust. 1 ustawy z dnia 28 grudnia 1989 r. o szczególnych zasadach rozwiązywania z pracownikami stosunków pracy z przyczyn dotyczących zakładu pracy). W lipcu 1999 r. w Zakładzie tym uruchomiono procedurę zwolnień, a dnia 25 sierpnia 1999 r. zostało zawarte porozumienie między dyrektorem pozwanego Zakładu a organizacjami związkowymi. Gdy chodzi o powódkę, to jej zatrudnienie w ostatnich latach przedstawiało się w ten sposób, że od 1981 r. pełniła funkcję kierownika Przychodni Miejskiej Nr 1 w G., a od czerwca 1999 r. pracowała jako lekarz rejonowy - 6 godzin dziennie, jako reumatolog - 1 godzinę dziennie oraz jako kierownik Przychodni Miejskiej Nr 1 - 1 godzinę dziennie. Większość czasu przeznaczala zatem na pracę w charakterze lekarza pierwszego kontaktu, przyjmując pacjentów zapisanych do niej oraz pacjentów zapisanych do innych lekarzy, pod ich nieobecność w przychodni.

W świetle przedstawionych ustaleń Sąd pierwszej instancji uznał, że roszczenia powódki należy oceniać na podstawie art. 23¹ KP oraz że przepis ten ma zastosowanie w sprawie. Nowo powstały Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. przejął bowiem część mienia ruchomego i nieruchomego oraz zadań dotychczasowego zakładu pracy powódki. Co więcej, prowadzi działalność w budynku przychodni, w której powódka była zatrudniona, jak również świadczy usługi zdrowotne na rzecz pacjentów zapisanych do powódki jako lekarza pierwszego kontaktu. Sąd Rejonowy podkreślił, że zgodnie z utrwalonymi poglądami w piśmiennictwie i w orzecznictwie, przekształcenie stosunku pracy po stronie podmiotowej na podstawie art. 23¹ KP następuje automatycznie, z mocy prawa, niezależnie od tego, czy została podjęta decyzja o przekazaniu pracowników czy też nie. Umową cywilnoprawną nie można bowiem wyłączyć stosowania powyższego przepisu. Z tej przyczyny umowa z dnia 28 października 1999 r. zawarta między Samodzielnym Publicznym Zakładem Opieki Zdrowotnej w G. a Gminą Miejską w G. dotycząca przejęcia 138 pracowników spośród 171 zatrudnionych była bezskuteczna.

Sąd Okręgowy-Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Krakowie wyrokiem z dnia 11 maja 2000 r. zmienił zaskarżony wyrok w punktach I i III w ten sposób, że oddalił powództwo i obciążył powódkę kosztami postępowania apelacyjnego.

Sąd drugiej instancji uznał, że nie dochodzi do naruszenia art. 23¹ KP wtedy, gdy dotychczasowy pracodawca wcześniej wypowiedział pracownikom stosunki pracy. Inaczej mówiąc, nowy pracodawca staje się stroną stosunku pracy wówczas, gdy stosunek ten istnieje w chwili przejścia zakładu pracy lub jego części od dotychczasowego pracodawcy. Tymczasem umowa o pracę została powódce wypowiedziana dnia 16 września 1999 r. Poza tym wypowiedzenie to ostatecznie nie zostało zakwestionowane przez powódkę, gdyż w toku postępowania zrezygnowała z żądania uznania go za bezskuteczne i na jego miejsce zgłosiła żądanie ustalenia, że pozostaje w stosunku pracy z Samodzielnym Publicznym Zakładem Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G.

W kasacji od wyroku Sądu Okręgowego powódka wskazała jako jej podstawę naruszenie art. 23¹ § 2 KP. Wniosła o zmianę wyroku przez ustalenie, że pozostaje w stosunku pracy z Samodzielnym Publicznym Zakładem Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. oraz przywrócenie jej do pracy w tym Zakładzie. Skarżąca upatruje naruszenia wymienionego przepisu w przyjęciu przez Sąd Okręgowy, że w drodze umowy między dotychczasowym a przejmującym zakładem pracy mogą być zawierane umowy „co do liczby i konkretnie wskazanych pracowników”. Również uchwała [...] Rady Powiatu G. z dnia 9 września 1999 r. dotycząca liczby pracowników przejmowanych przez Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej nie mogła wyłączyć ani ograniczyć skutków regulacji przewidzianej w art. 23¹ KP. Przekształcenie stosunku pracy po stronie podmiotowej następuje automatycznie, bez względu na to, „jakie zapadły decyzje personalne odnośnie przekazania pracowników względnie ich przejścia na podstawie art. 23¹ § 2 KP”. Z tego względu Sąd Okręgowy nie miał podstaw do zmiany wyroku Sądu Rejonowego ustalającego, że powódkę łączy stosunek pracy z pozwanym Samodzielnym Publicznym Zakładem Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. oraz do obciążenia jej kosztami postępowania za drugą instancję.

Pozwany Samodzielny Publiczny Zakład Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. w odpowiedzi na kasację wniósł o jej oddalenie i zasądzenie kosztów postępowania kasacyjnego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Przede wszystkim należy zauważyć, że przesłanki faktyczne i prawne, które znalazły się u podstaw zaskarżonego wyroku, nie były wystarczające do zmiany przez Sąd Okręgowy wyroku Sądu Rejonowego i oddalenia powództwa. Sąd Okręgowy, podejmując takie rozstrzygnięcie, rozważył bowiem sprawę skutków przejścia części dotychczasowego zakładu pracy na innego pracodawcę tylko od strony nowego pracodawcy. Stwierdził bowiem, że nowy pracodawca stał się z mocy prawa stroną w dotychczasowych stosunkach pracy oraz że przejął tylko tych pracowników dotychczasowego pracodawcy, którzy pozostawali w stosunkach pracy w chwili przejścia zakładu pracy. Ponadto Sąd Okręgowy, powołując się na wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 maja 1998 r., I PKN 101/98 (OSNAPIUS 1999 nr 10, poz. 332), podniósł, że jeżeli przejście zakładu pracy lub jego części nastąpiło w okresie wypowiedzenia pracownikowi umowy o pracę, nowy pracodawca, wstępując z mocy prawa w uprawnienia i obowiązki dotychczasowego pracodawcy, był związany wypowiedzeniem umowy o pracę. Wreszcie Sąd ten przyjął, że powódka nie zakwestionowała wypowiedzenia jej umowy o pracę, gdyż jakoby „zmieniła pierwotne żądanie uznania tego wypowiedzenia za bezskuteczne w ten sposób, że wniosła o ustalenie, że pozostaje w stosunku pracy z pozwanym ad 2”, tj. z Samodzielnym Publicznym Zakładem Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G.

Z przytoczonego stanowiska Sądu Okręgowego wynika zatem, że Sąd ten nie uwzględnił i nie rozważył skutków przejścia części dotychczasowego zakładu pracy powódki, tj. Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w G., przez nowego pracodawcę, tj. Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G., z punktu widzenia sytuacji powódki. Wbrew również oświadczeniu pełnomocnika powódki, złożonemu dnia 10 stycznia 2000 r. na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku przez Sąd Rejonowy, przyjął, że skarżąca ostatecznie „nie zakwestionowała” wypowiedzenia umowy o pracę, ponieważ w toku procesu „zmieniła pierwotne żądanie”. Tymczasem w protokole rozprawy zostało zawarte następujące oświadczenie pełnomocnika powódki: „Pełn. powódki zmienia żądanie pozwu w ten sposób, że wnosi o uznanie, że powódka pozostaje w stosunku pracy ze stroną pozwaną Sam. Publ. Zakładem Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. oraz wnosi o przywrócenie powódki do pracy u strony pozwanej ad. 2” (k. 53). Trzeba zarazem podkreślić, że powyższe żądanie powódka podtrzymała przedstawiając swoje stanowisko przed

zamknięciem rozprawy (art. 224 § 1 zdanie drugie KPC) i nie zmieniła go w postępowaniu apelacyjnym. Nie było więc żadnych podstaw do wniosku, że zrezygnowała z żądania przywrócenia do pracy w Zakładzie Podstawowej Opieki Zdrowotnej, który na mocy art. 23¹ KP przejął od dotychczasowego pracodawcy skarżącej część majątku nieruchomości, ruchomego oraz zadań w zakresie świadczenia usług zdrowotnych. Powyższe przejście nastąpiło w dniu 12 października 1999 r., tj. w dniu wpisania do rejestru ZOZ jako nowej osoby prawnej Samodzielnego Publicznego Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Nowym Sączu [...] ZOZ-49. Od tego też dnia powódka stała się pracownikiem Zakładu Podstawowej Opieki Zdrowotnej, a roszczenie o przywrócenie do pracy, które początkowo miała i zgłosiła wobec dotychczasowego pracodawcy, stało się roszczeniem wobec nowego pracodawcy z uwagi na jego wstąpienie w prawa i obowiązki dotychczasowego pracodawcy. O ile przy tym słuszny jest pogląd Sądu Okręgowego, według którego wypowiedzenie powódce umowy o pracę dokonane przez dotychczasowego pracodawcę odniosło skutek z chwilą upływu okresu wypowiedzenia (tj. dnia 31 grudnia 1999 r.), o tyle nie można przyjąć, że wystąpienie powyższego skutku unicestwiło roszczenie skarżącej o przywrócenie do pracy w stosunku do nowego pracodawcy.

Jak więc z przedstawionych uwag wynika, Sąd Okręgowy wydał zaskarżony wyrok z naruszeniem art. 23¹ KP. Przepis ten w § 1 stanowi, że w razie przejścia zakładu pracy lub jego części na innego pracodawcę staje się on, z mocy prawa, stroną w dotychczasowych stosunkach pracy, natomiast z § 2 tego artykułu wynika, że za zobowiązania wynikające ze stosunku pracy powstałe przed przejściem części zakładu pracy na innego pracodawcę - dotychczasowy i nowy pracodawca odpowiadają solidarnie. Sąd Okręgowy, mimo powołania się na przytoczoną regulację, błędnie uznał, że oddalenie przez Sąd pierwszej instancji powództwa w stosunku do Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej w G. i niezaskarżenie tego rozstrzygnięcia przez którąkolwiek ze stron, prowadzące do uprawomocnienia się w tej części wyroku, pozbawiło powódkę możliwości żądania przywrócenia do pracy w Samodzielnym Publicznym Zakładzie Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G., który przejął część zakładu pracy dotychczasowego pracodawcy, w tym także Przychodnię Miejską Nr 1 w G., w której skarżąca była zatrudniona.

Wadliwość poglądu i rozstrzygnięcia Sądu Okręgowego spowodowała dla skarżącej niekorzystne skutki. Wbrew bowiem zapatrywaniu tego Sądu, powódka

stała się pracownikiem nowego pracodawcy i miała wobec niego roszczenie o przywrócenie do pracy, ponieważ w chwili przejścia części zakładu pracy dotychczasowego pracodawcy do nowego pracodawcy (12 października 1999 r.) jej stosunek pracy jeszcze istniał (do 31 grudnia 1999 r.). Jeżeli więc Sąd Okręgowy nie akceptował ustalenia przez Sąd Rejonowy, że powódka „pozostaje w stosunku pracy” z nowym pracodawcą, to wobec jej roszczenia o przywrócenie do pracy względem nowego pracodawcy oraz zarzutów i dowodów przeciwko wypowiedzeniu umowy o pracę zgłoszonych w pozwie i w pismach procesowych [...], powinien umożliwić powódce wykazanie zasadności dochodzonego roszczenia. Wśród ważkich jej argumentów znalazł się między innymi ten, że umowa między Samodzielnym Publicznym Zakładem Podstawowej Opieki Zdrowotnej w G. a Gminą Miejską, o której stanowił § 6 uchwały [...] Rady Powiatu G. z dnia 9 września 1999 r., i która została zawarta dnia 28 października 1999 r., zmierzała do obejścia prawa, tj. do wyłączenia art. 23¹ KP.

Z powyższych względów, skoro podstawa kasacji okazała się zasadna, Sąd Najwyższy stosownie do art. 393¹³ § 1 KPC uchylił zaskarżony wyrok i przekazał sprawę Sądowi drugiej instancji do ponownego rozpoznania oraz orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.

=====